

Kronik: Myter: Euroen er fastkurspolitik

Berlingske Tidende, 07.05.2008, Magasin, Side 9

Man kan argumentere for, at den økonomiske betydning af euro-samarbejdet er til at overskue - i modsætning til den politiske betydning. Men hvis man ud fra en økonomisk betragtning er imod euroen, så byder logikken også, at fastkurspolitikken er forkert. Det ville gavne den danske debat om euroen at erkende og fastslå denne kendsgerning, skriver finansminister Lars Løkke Rasmussen.

Af Lars Løkke Rasmussen finansminister (V)

Som forholdsvis ny finansminister sidder jeg til møde i Bruxelles med mine kolleger i EU. Jeg er tilfreds med, at jeg er der som repræsentant for EUs mest dynamiske og konkurrencedygtige økonomi. Uden at sige et ondt ord om Cypern, så bliver jeg dog lidt forbavset over, at min cypriotiske kollega har adgangskort til beslutninger, som jeg står udenfor. Hvorfor? Fordi han er med i euro-klubben.

I amerikansk politik bruger man udtrykket: Beslutninger bliver truffet af dem, der dukker op. Danmark dukker trofast op i langt de fleste EU-sammenhænge, men vi har som bekendt de danske forbehold. De betyder i al deres enkelhed, at vi ikke altid dukker op, dér hvor beslutningerne træffes.

Man kan have mange holdninger til, om det nogle gange tjener Danmark bedst at stå uden for EU-samarbejdet. Desværre debatterer vi ofte disse spørgsmål i blinde, mens vi fægter med myter og halve sandheder. I overmorgen 9. maj er det Europadag - tillad mig i den anledning at rydde op i myterne om euroen.

Der er nogle små, men sikre økonomiske fordele ved euro-samarbejdet. Der er praktiske forbrugerfordele, og euroen giver en bedre beskyttelse under økonomiske kriser. Men når jeg alligevel mener, at det er i Danmarks interesse at deltage i euro-samarbejdet, er det ikke, fordi det økonomisk set er tvungende nødvendigt, men fordi vi gerne vil have indflydelse i EU.

Og ville vi så afgive noget til EU for at få den indflydelse? Nej, økonomisk afgiver vi ikke nogen handlefrihed, som vi ikke allerede har afgivet med fastkurspolitikken. Danmark fører i forvejen fastkurspolitik. Det har vi gjort i 25 år og med succes. Der er bred opbakning til den politik i befolkningen og i Folketinget. Ingen overvejer at forlade fastkurspolitikken, og jeg mindes ikke at være stødt på stemmer i den offentlige debat, som har argumenteret for at forlade fastkurspolitikken. Med andre ord: Fastkurspolitikken ligger helt fast i Danmark!

Kronen følger euroens kurs. Både når euroen er stærk over for dollaren, og når den er svag. Vi kopierer også renten i euro-området. Reelt er kronen faktisk som euroen. Derfor kan det umuligt have bidraget til den gode danske økonomi, at vi ikke har euroen formelt. Vi har ført præcis den samme valuta- og pengepolitik som i euro-området. Hvorfor så ikke få indflydelse på samarbejdet?

Lad os være helt ærlige omkring spørgsmålet: I normale tider er den økonomiske betydning af euro-forbeholdet lille. Forbrugere og virksomheder sparer vekselomkostninger, der er en anelse lavere

rentespænd, og man har større mulighed for at sammenligne priser med andre lande. Men den politiske betydning for Danmarks indflydelse i EU er til gengæld stor og stigende.

Det er tankevækkende, at siden nytår har nationalbankdirektørerne fra Cypern og Malta større indflydelse på renten i euro-området - og dermed den danske rente - end den danske nationalbankdirektør. Der er nu 15 lande i euro-samarbejdet, og flere vil komme til. De »nye« lande vil få større indflydelse på Europas økonomiske politik end Danmark.

Det er euro-gruppen, der har en intens dialog med direktøren for Den Europæiske Centralbank. Og det er euro-gruppen, der diskuterer euroens - og dermed kronens - kurs over for dollar.

Jeg kan godt forestille mig, at de andre lande vil fortsætte med at føre en udmærket pengepolitik. Det er heller ikke sikkert, at der engang vil opstå en situation, hvor vi ville ønske, at der blev taget særligt hensyn til Danmark. Økonomisk er det dermed ikke sikkert, at vi får afgørende brug for den indflydelse, vi kan få med euroen, men det vil være betryggende at være med til at træffe beslutningerne.

Jeg betragter til gengæld deltagelse i euro-samarbejdet som en udvidet mulighed for at arbejde for Danmarks holdninger politisk. Det gælder f.eks. for klimadagsordenen, der i allerhøjeste grad ikke kender landegrænser. Gennem euro-samarbejdet kan små lande få indflydelse på drøftelser og aftaler i EU og mellem verdens store lande. Det har vi bestemt også i andre sammenhænge i EU, men under stort set alle politiske beslutninger ligger et fundament af økonomi. Derfor er økonomiske fora ofte meget indflydelsesrige politisk. Det gælder også for euro-samarbejdet. Og euro-gruppen er i stigende grad EUs ansigt udadtil.

Stort set alle de økonomiske argumenter, der i tidens løb er forsøgt rejst imod euroen, er nøjagtigt de samme, som kan rettes mod den danske fastkurs-politik.

Lige nu er tiderne gunstige, men det er de jo ikke altid. Vil det så være en fordel at kunne føre egen rente- og valutapolitik i en krisesituation? Svaret er nej. Hvis vi f.eks. oplever en lang periode med høj arbejdsløshed og dårlige offentlige finanser, vil valutaspekulanter vurdere, at regeringen og Nationalbanken måske opgiver at holde kronens kurs fast, for at Nationalbanken kan sætte sin rente ned. De vil simpelthen tænke: Hvorfor skulle Danmark ellers stå uden for euro-samarbejdet? Men reelt kan Nationalbanken i en sådan situation blive nødt til at sætte renten op for at værges sig mod spekulation og sikre troværdighed om politikken.

På samme måde kan en pludselig krise i den danske finansielle sektor svække tilliden til den generelle økonomi, med risiko for pres på kronen. I den situation vil Nationalbanken ikke kunne hjælpe den finansielle sektor ved at sætte renten ned, men vil tværtimod være nødt til at sætte renten op for at beskytte kronen. Det vil forstærke en finansiell krise.

Sådanne kriser er set før, selvom det er længe siden. F.eks. bød starten af 1980'erne på den værste økonomiske krise siden 1930'erne. Det var en krise, der i høj grad var skabt af en famlende og utroværdig valutapolitik. Vi kom først ud af krisen, da fastkurspolitikken blev indført i 1982. Og i starten af 1990'erne var andre europæiske lande ude i en dyb finansiell krise.

Der er eksempler på lande, der har forladt en fastkurspolitik. Men jeg kender ikke eksempler på nogle, der har gjort det frivilligt. Når det er sket, har det været under kraftig spekulation fra de

finansielle markeder. Det er måske euroens største succes igennem de sidste 10 år, at en række af medlemslandene har undgået både valutauro, rentestigninger og konkurrerende kortsigtet devalueringspolitik.

Men Sverige og Storbritannien fungerer da meget godt uden fastkurspolitik, uden euro, med egen rentefastsættelse og flydende valutakurs, vil nogle indvende. Ja, Sverige og Storbritannien styrer inflation med pengepolitikken, ligesom euro-området. Og det kan fungere. Det kunne sikkert også fungere i Danmark. Men husk lige på, at da Sverige og Storbritannien gik over til egen inflationsstyring, var det fordi deres fastkurspolitik brød sammen. Derefter tog det en årrække at opbygge troværdighed om det nye system. Og intet tyder på, at det giver større stabilitet at styre sin egen inflation direkte.

I en situation, hvor det går forrygende i dansk økonomi, vil det formentlig kunne lade sig gøre at forlade fastkurspolitikken i god ro og orden. Men hvad skulle den politiske interesse være for det? I en situation, hvor det går dårligt for dansk økonomi, vil det til gengæld betyde stærkt forringet troværdighed at opgive fastkurspolitikken. Vi ville udsætte os for spekulation, valutauro og rentestigninger. Vi kunne begynde forfra med at etablere troværdighed om en ny politik.

Man må heller ikke overse, hvilken politisk proces der skulle håndtere en afskaffelse af fastkurspolitikken. Det ville være umuligt at forberede ændringer i valutakursen i en bred offentlig debat, i kommissioner eller i en grundig drøftelse i Folketinget. Derfor ville beslutningerne blive truffet i dyb hemmelighed for at undgå spekulation. Dermed ville vi vende tilbage til en tid med uklar debat og stor tvivl om, hvad Nationalbank, regering og Folketing egentlig har ansvar for i den økonomiske politik.

Man kan sagtens være imod deltagelse i euro-samarbejdet. Man kan også argumentere for, at den økonomiske betydning af samarbejdet er til at overskue - i modsætning til den politiske betydning. Men hvis man ud fra en økonomisk betragtning er imod euroen, så byder logikken også, at fastkurspolitikken er forkert. Det ville gavne den danske debat om euroen at erkende og fastslå denne kendsgerning.